

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 21. marts 2024

Orientering nr. 05/2024

Formand for EU-kommissionen besøger Færøerne

Den 14. marts 2024 var lagmand Aksel V. Johannesen vært for EU-kommissionens formand Ursula von der Leyen, der sammen med statsminister Mette Frederiksen besøgte Færøerne. I forbindelse med Ursula von der Leyens møde med lagmanden blev der underskrevet en hensigtserklæring, der skal sikre et øget samarbejde mellem Færøerne og EU. EU-kommissionsformanden udtalte, at: *"Der er tale om en 26 år gammel handelsaftale mellem EU og Færøerne. Det er på tide at modernisere den. Det er derfor, jeg er her". "Vi er enige om, at vores aftale i dag er en ny begyndelse og sætter gang i en ny epoke i vores samarbejde"*, udtalte lagmanden.

Arbejdet med en ny handelsaftale påbegyndes i denne uge. Færinger kan i dag ikke toldfrit sælge forarbejdet fisk som laks og sild til EU, hvilket længe har været et ønske fra færøsk side.

Statsminister Mette Frederiksen udtalte i forbindelse med besøget til KVF at: *"Baggrunden for besøget på Færøerne er et klart ønske om at bringe EU tættere på Færøerne og bringe Færøerne tættere på EU". "Med Ruslands krig i Ukraine har den sikkerhedspolitiske scene forandret sig, og vi har behov for, at alle os, der deler de samme værdier, som tror det samme og vil det samme, nemlig demokrati og frihed, kommer endnu tættere på hinanden. Og der har været et ønske længe fra Færøernes side om at komme tættere på EU."*

Fólkaflokkurin ónsker sanktioner mod russiske fiskeskibe ophævet

Med virkning fra den 12. juli 2023 iværksatte landstyre yderligere sanktioner mod dele af den russiske fiskeriflåde. Som udgangspunkt blev alle russiske fiskeskibe udelukket fra færøske havne, med undtagelse af bl.a. skibe, som er omfattet af fiskeriaftalen mellem Færøerne og Rusland (Se Orientering nr. 12/2023). Medlemmer af oppositionspartiet Fólkaflokkurin har indbragt et lovforslag for Lagtinget, idet partiet ónsker de iværksatte sanktioner mod Rusland ophævet. Formand for Fólkaflokkurin Beinir Johannesen udtalte den 8. marts 2023 til KVF, at de nuværende tiltag mod Rusland rammer færingerne hårdere end russerne.

Sambandsflokkurin har holdt landsmøde

Lørdag den 16. marts 2024 holdt Sambandsflokkurin landsmøde, bl.a. med deltagelse af Venstres formand, vicestatsminister og forsvarsminister Troels Lund Poulsen og direktør for Bakkafrost Regin Jacobsen, som begge var indbudt til at tale til partiets medlemmer. Formand for Sambandsflokkurin Bárður á Steig Nielsen fremhævede i sin tale, at der er mange fordele ved rigsfællesskabet, som der dog løbende er behov for at modernisere. Alle grænsehindringer skal fjernes, især inden for sundhedsvæsenet og uddannelse. Endvidere skal hindringerne i den udenrigspolitiske fuldmagtslov fjernes. Færøerne bør

endvidere tage aktivt del i forsvarspolitikken. Et af de færøske folketingsmedlemmer bør være fast medlem af Det Udenrigspolitiske Nævn, især når det drejer sig om den geopolitiske situation i Arktis. Dette ville have givet Færøerne en større indsigt i det udenrigspolitiske område, fremhævede Bárður á Steig Nielsen.

Integrationsdebat

De mange udenlandske tilflyttere til Færøerne, som bl.a. er kommet til Færøerne via Fast track-ordningen for udlændinge uden for EU, har medført, at omkring 220 børn, som går i færøske folkeskoler, ikke har færøsk som modersmål. Af disse forstår 120 ikke færøsk. Det er en udfordring, og det kritiseres offentligt bl.a., at der ikke er afsat nok timer til sprogundervisning i folkeskolen. Endvidere er undervisningsmaterialet til elever, som ikke har færøsk som modersmål, alt for begrænset. Det fremgik bl.a. af programmet Breddin i KVF den 12. marts 2024, hvor også landsstyremand for børne- og undervisningsområdet Djóni Nolsøe Joensen deltog. Landsstyremanden påpegede endvidere, at den store stigning i antallet af udenlandske børn også mærkes hos børneværnet. Landsstyremanden mener, at man bør undersøge nærmere, hvilke konsekvenser det har for samfundet, når man får udenlandsk arbejdskraft til Færøerne.

Nye repræsentationschefer udnævnt

Som det fremgik af Orientering 03/2023, forventer landsstyret i løbet af 2024 at åbne en repræsentation i Washington. Landsstyreområdet for udenrigsanliggender har den 19. marts 2024 oplyst, at Bjørn Kunoy er udnævnt til repræsentationschef i Washington. Bjørn Kunoy var repræsentationschef i Moskva i perioden 2015-2018. Endvidere fremgår det, at ny repræsentationschef i Beijing bliver Áki Johansen, som siden 2021 har været repræsentationschef i Tel Aviv. Áki Johansen har tidligere været repræsentationschef i London i perioderne 2008-2011 og 2015-2020. Ny repræsentationschef i Tel Aviv bliver Peter Petersen, som i perioden 2015-2020 var repræsentationschef i Reykjavik. Endvidere er Gunnar Holm-Jacobsen, som siden 2013 har været direktør i Udenrigstjenesten, udnævnt til ny repræsentationschef i København, hvor han afløser Jóannes V. Hansen. Gunnar Holm-Jacobsen har tidligere været repræsentationschef i Bruxelles i perioden 2008-2012.

Alle udnævnelser sker med virkning fra den 1. september 2024.

Tidligere borgmester i Klaksvik Jógvan Skorheim skifter parti

Det tidligere Lagtingsmedlem og medlem af Sjálvstýri-partiet i Klaksviks byråd Jógvan Skorheim, som ligeledes har været borgmester i Klaksvik kommune i perioden 2013-2020, meddelte den 15. marts 2024, at han har skiftet parti til Fólkaflokkurin. Allerede i 2021 meddelte Jógvan Skorheim, at han forlod Sjálvstýri-partiet, hvor han var formand. Første mål bliver kommunevalget, som finder sted til november 2024. *"Resultatet af dette valg afgør, om jeg senere vil stille op til det kommende Lagtingsvalg"*, udtaler Jógvan Skorheim.

Eksportvirksomheder ønsker bedre handelsforhold med Asien

I flere asiatiske lande er der store markeder for laks, makrel, sild og sortmund, og det politiske system bør lægge mere vægt på at forhandle bedre handelsforhold med de asiatiske lande. Det fremgår af svarene fra de færøske eksportvirksomheder i en meningsmåling fra den færøske arbejdsgiverforening om markedsadgange. Det er først og fremmest virksomheder, som eksporterer opdrætsfisk og pelagisk fisk, som mener, at der bør forhandles bedre handelsaftaler med især Japan, Sydkorea, Indien og Kina.

Befolkningsvækst på 0,8 pct.

Befolkningstallet er det seneste år steget med 450 personer, og pr. 1. februar 2024 boede der 54.569 personer på Færøerne, svarende til en vækst på 0,8 pct., eller lidt mindre end det foregående år, hvor befolkningstallet steg med 1,0 pct.

BankNordik skifter navn til Føroya Banki

Den 15. marts 2024 meddelte BankNordik, at BankNordik-koncernen skifter navn til Føroya Banki (Færøernes Bank). Datterselskaberne, herunder bankens afdeling i Nuuk, beholder indtil videre deres nuværende navne. BankNordik blev, under det daværende navn, Føroya Banki, grundlagt i 1906. Efter at have opkøbt filialer i Danmark og Grønland valgte banken i 2010 at ændre navn til BankNordik. I 2021 blev den danske del af forretningen solgt. Administrerende direktør Turið F. Arge udtaler i forbindelse med navneændringen: *"Både bestyrelsen og ledelsen er enige om, at tiden nu er kommet til at finde det gode, gamle navn, Føroya Banki, frem igen, som stadig lever blandt mange færinger. På samme måde, som Føroyar Banki er et mere personligt navn for vore forretning på Færøerne, vil vi ligeledes finde et mere personligt og unikt navn til vores forretning i Grønland."*